

РЕШЕНИЕ

№ 2662

гр. Варна, 10.08.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ВАРНА, 39 СЪСТАВ, в публично заседание на петнадесети юли през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Христина В. Тодорова Колева

при участието на секретаря Цветелина Пл. Илиева
като разгледа докладваното от Христина В. Тодорова Колева Гражданско дело № 20223110101783 по описа за 2022 година

Производството по делото е образувано по предявен от КР. Н. К., ЕГН *****, адрес: гр. ***, съдебен адрес: гр. ***, чрез адвокат Т.Н.С. срещу АЛ. Г. Р., ЕГН *****, адрес: гр. *** иск с **правно основание чл. 535 ТЗ** за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата 5000 лева, представляваща главница по Запис на заповед, издаден на 14.03.2019г., с падеж 14.07.2019., ведно със законната лихва, считано от датата подаване на исковата молба в съда - 11.02.2022г. до окончателното ѝ изплащане.

Ищецът обосновава съществуващия за него правен интерес от провеждане на осъдителния иск, навеждайки следните фактически твърдения: на 14.03.2019г. ищецът е предоставил на ответника заем в размер на 5 000 лева. За обезпечаване на вземането, ответникът е издал в полза на ищеца запис на заповед от същата дата. Понастоящем, непогасената сума по записа на заповед е в исковия размер. Въпреки настъпилият падеж на паричното задължение на 14.07.2019г., изпълнение от страна на ответника не е последвало, поради което дължи и обезщетение за забава върху неизпълненото главно задължение в размер на законната лихва. Моли за постановяване на положително решение по предявения иск.

Въпреки предоставения му срок по чл. 131 ГПК, ответникът не е депозирал отговор на исковата молба, като не е изразил становище по допустимостта и съществуването на предявените искове; по обстоятелствата, на които се основават същите; не е изложил възражения срещу исковите претенции, а съответно и обстоятелствата, на които същите се основават, както и не е посочил доказателствата и конкретните обстоятелства, които ще доказва с тях и не е представил писмени доказателства, с които евентуално разполага. На основание чл. 133 ГПК и предвид липсата на данни по делото, че пропускът се дължи на особени непредвидени обстоятелства по смисъла на цитирания текст, съдът приема, че ответникът е загубил възможността да упражни тези си права в хода на предстоящото разглеждане на спора.

Съдът, след като обсъди събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, намира за установено от **фактическа страна** следното:

Представен по делото е запис на заповед от 14.03.2019г., по силата на който ответникът АЛ. Г. Р. се е задължил безусловно да заплати на КР. Н. К. сумата от 5000 лева на 14.07.2019г.

За установяване наведените фактически твърдения досежно обстоятелствата по предаване на сумата и постигнатите договорки между страните относно връщането ѝ, в полза на ищеца е разпитан св. Х.А. /без родство/.

В показанията си св. А. установява, че познава страните по делото. Знае, че ищецът е дал пари в заем на ответника, 4000-5000 лева.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от **правна страна** следното:

В конкретния случай ответникът – длъжник по процесния запис на заповед, не оспорва издаването на ценната книга, нито прави възражения, свързани с нейната действителност. Следва да се отбележи, че приетият по делото запис на заповед, от който ищецът извлича вземането си, отговаря на изискванията на закона за форма и съдържание и е валиден. Съгласно чл. 535 ТЗ записът на заповед следва да съдържа: наименованието „запис на заповед“ в текста на документа; безусловно обещание да се плати определена сума пари; падеж; място на плащане; името на лицето, на което трябва да се плати; дата и място на издаване и подпис на издателя. По своята правна същност, записът на заповед е едностранно волеизявление, облечено в законоустановена писмена форма, с посочено в чл. 535 ТЗ съдържание. Съгласно чл. 536, ал. 1 ТЗ, документ, който не съдържа някои от реквизитите, посочени в чл. 535, не е запис на заповед, освен в случаите на ал. 2, 3 и 4. В ал. 2 е посочено, че запис на заповед, в който не е посочен падеж, се смята платим на предявяване. Процесният документ е наименован „запис на заповед“ и съдържа това словосъчетание в текста си, издателят е поел безусловно задължение да плати сумата 5000 лева на посоченото в документа лице, посочени са дата и място на издаване, както и място на плащане. Падежът на задължението е указан – 14.07.2019г.. По несъмнен начин са индивидуализирани издателят и поемателят по ценната книга.

По въпроса досежно израза „ще заплатя срещу предявяване на този запис на заповед“ е налице задължителна практика на ВКС, формирана с решение № 77/14.08.2015г. по т. д. № 1156/2014г. на ВКС, ТК, I т. о., съгласно което строго формалният режим за валидност на записа на заповед, установен в Търговския закон, включително за определяне на падежа /[чл. 535, т. 3](#) във връзка с [чл. 486, ал. 1](#) връзка с [чл. 537 ТЗ](#)/ налага извод, че в записа на заповед падежът следва да бъде посочен ясно и по начин, който не буди съмнение и не дава основание за различно тълкуване. С решение №246 от 15.01.2015г. по т.д. №2879/2013г. на ВКС, ТК, I т.о. се приема, че използваната от издателя на ефекта формулировка в текста на документа „представяне за плащане“ не е относима към уговаряне падеж „на предявяване“ по смисъла на чл.486, ал.1, т.1 ТЗ, а към „предявяване за плащане“ по смисъла на т.3 на ТР №1/28.12.2005г. по т.д. №1/2004г. на ОСТК на ВКС, което разграничава значението на понятията именно в хипотезата на запис на заповед с определен падеж. Представянето /предявяването/ за плащане има функцията на покана за изпълнение на иначе изискуемо, с оглед настъпилия падеж по ефекта

менителнично задължение. То не е условие за настъпване на самата изискуемост /освен при падеж „на предявяване,,/, а представлява необходимото съдействие от кредитора за изпълнение на задължението. С решение № 213/22.12.2014г. по т. д. № 2700/2013г. на ВКС, ТК, II т. о. и [решение № 105/23.10.2012г. по т. д. №515/2011г. на ВКС](#), ТК, I т. о., постановени по реда на чл. 290 ГПК, също се приема, че при издаден запис на заповед с падеж на определен ден и поето от издателя задължение да плати обещаната парична сума срещу представяне на записа на заповед, формалната редовност на менителничния ефект не е опорочена. Изразът „представяне“ не е равнозначен на израза „предявяване“, чрез който се определя падежът в хипотезата на [чл. 486, ал.1, т.1](#) и [2 ТЗ](#) и не съдържа два начина на определяне на падежа. Представянето на записа на заповед е свързано с упражняване на правата на платеща по [чл. 492, ал.1 ТЗ](#), във връзка с получаване обратно на документа с отбелязване на плащането върху него, а изразът „на предявяване“ е един от начините на определяне на падежа – по чл.486, ал.1, т.1 във връзка с чл. 537 ТЗ в записа на заповед.

Ето защо, съдът, съобразявайки разпоредбата на чл. 535 ТЗ, както и задължителните указания на ТР № 1 от 28.12.2005г. на ВКС по тълк. д. № 1/2004г., ОСТК констатира, че приложеният по делото запис на заповед отговаря на формалните изисквания за действителност. От същия се установява, че между страните е възникнало валидно менителнично правоотношение, с което ответникът се е задължил безусловно да плати на ищеца сумата 5000 лева.

В обстоятелствената част на исковата молба се упоменава, че записът на заповед обезпечава задължение на ответника към ищеца за връщане на предоставена по договор за заем парична сума. Ищецът носи тежестта да установи само редовен от външна страна запис на заповед. Интерес, но не и задължение от установяване на каузална причина за издаване записа на заповед, ищецът би имал само с цел преодоляване защитата на ответника, в случай, че същият би твърдял и доказвал различна от действителната каузална причина за издаване на менителничния ефект. За посочването на кауза, но недоказването ѝ, ищецът не би могъл да се санкционира с отхвърляне на иска, основан на абстрактната правна сделка, независимо от защитата на ответника.

Недоказването от ищеца на сключено с ответника каузално правоотношение по договор за заем, посочен като причина за издаване на менителничния ефект, не съставлява основание за отхвърляне на иска при констатирана редовност на записа на заповед и независимо от предмета на защитата на ответника. Редовният от външна страна запис на заповед е самостоятелен източник на задължение за плащане на обещаната от издателя парична сума и този факт е достатъчен за уважаване на иск по чл.538, ал.1 ТЗ, след като процесния запис на заповед е с настъпил падеж и ответникът не е доказал погасяване на поетото с него задължение /Решение № 13/28.07.2017г. ВКС, ТК, първо търговско отделение, т.д. № 2642 по описа за 2015г.; Решение № 248/23.01.2015 г. на ВКС, ТК, първо търговско отделение, т.д. № 3437/2013год.; Решение № 66/30.06.2016г., ВКС, ТК, второ търговско отделение, т. д. № 3803/2014 година/.

Падежът на записа на заповед е настъпил на 14.07.2019 г., от който момент задължението на издателя за плащане на обещаната сума е станало изискуемо. Ответникът не е доказал да е платил дължимата по записа на

заповед сума, поради което искът е основателен и следва да бъде уважен, ведно със законната лихва от предявяването.

Изходът на делото при настоящото разглеждане на спора и релевираното от ищеца искане за присъждане на реализираните в хода на делото съдебно деловодни разноски до приключване на устните състезания по него, подкрепено с ангажираните за целта доказателства, обуславят основателност на искането в следните параметри, а именно 200 лева за държавна такса и 405 лева възнаграждение за защита и съдействие от един адвокат в настоящото производство. Заявлението за издаване на заповед по чл.417 ГПК е отхвърлено и ищецът няма право на разноски за заплатено възнаграждение за защита и съдействие от един адвокат в производството по ч.гр.д. № 17752/21г.

Мотивиран от така изложените съображения, Варненски районен съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА АЛ. Г. Р., ЕГН *****, адрес: гр. *** **ДА ЗАПЛАТИ** на КР. Н. К., ЕГН *****, адрес: гр. *** сума **5000 лева**, представляваща главница по Запис на заповед, издаден на 14.03.2019г., с падеж 14.07.2019г., ведно със законната лихва, считано от датата подаване на исковата молба в съда - 11.02.2022г. до окончателното ѝ изплащане, **на основание чл. 535 ТЗ.**

ОСЪЖДА АЛ. Г. Р., ЕГН *****, адрес: гр. *** **ДА ЗАПЛАТИ** на КР. Н. К., ЕГН *****, адрес: гр. ***, сумата от **605 лева**, представляваща реализирани от ищеца съдебно деловодни разноски под формата на заплатена държавна такса и възнаграждение за защита и съдействие от един адвокат при настоящото разглеждане на делото, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК.

РЕШЕНИЕТО подлежи на въззивно обжалване пред Варненски окръжен съд, в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Препис от настоящото решение да се връчи на страните по делото, заедно със съобщението за постановяването му на основание чл. 7, ал. 2 ГПК.

Съдия при Районен съд – Варна: _____